

III

(Προπαρασκευαστικές πράξεις)

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

Γνώμη της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τραπεζας

της 5ης Σεπτεμβρίου 2022

σχετικά με πρόταση κανονισμού για εναρμονισμένους κανόνες σχετικά με τη δίκαιη πρόσβαση σε δεδομένα και τη χρήση τους (Πράξη για τα δεδομένα)

(CON/2022/30)

(2022/C 402/05)

Εισαγωγή και νομική βάση

Στις 23 Φεβρουαρίου 2022 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εξέδωσε πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για εναρμονισμένους κανόνες σχετικά με τη δίκαιη πρόσβαση σε δεδομένα και τη χρήση τους (Πράξη για τα δεδομένα) ⁽¹⁾ (εφεξής ο «προτεινόμενος κανονισμός»). Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ) θεωρεί ότι ο προτεινόμενος κανονισμός εμπίπτει στο πεδίο των αρμοδιοτήτων της και, ως εκ τούτου, έχει αποφασίσει να ασκήσει το δικαίωμα υποβολής γνώμης που διαθέτει σύμφωνα με το άρθρο 127 παράγραφος 4 δεύτερη πρόταση, και το άρθρο 282 παράγραφος 5 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Η γνωμοδοτική αρμοδιότητα της ΕΚΤ βασίζεται στο άρθρο 127 παράγραφος 4 και στο άρθρο 282 παράγραφος 5 της Συνθήκης, δεδομένου ότι ο προτεινόμενος κανονισμός περιέχει διατάξεις που επηρεάζουν τα καθήκοντα της ΕΚΤ σχετικά με τη χάραξη και την εφαρμογή νομισματικής πολιτικής της Ένωσης και την προώθηση της ομαλής λειτουργίας των συστημάτων πληρωμών κατά το άρθρο 127 παράγραφος 2 πρώτη πρόταση και το άρθρο 282 παράγραφος 1 τέταρτη πρόταση της Συνθήκης, καθώς και τη συλλογή στατιστικών πληροφοριών κατά το άρθρο 5 του καταστατικού του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών και της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (εφεξής το «καταστατικό του ΕΣΚΤ»). Η παρούσα γνώμη εκδόθηκε από το διοικητικό συμβούλιο, σύμφωνα με το άρθρο 17.5 πρώτη πρόταση του εσωτερικού κανονισμού της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας.

1. Γενικές παρατηρήσεις

- 1.1 Ο προτεινόμενος κανονισμός αποτελεί σημαντικό στοιχείο για τη θέση σε εφαρμογή της Ευρωπαϊκής στρατηγικής για τα δεδομένα ⁽²⁾. Η δημιουργία ισχυρού νομικού πλαισίου θα διευκολύνει την ανάπτυξη της ευρωπαϊκής οικονομίας δεδομένων. Ως εκ τούτου, η ΕΚΤ χαιρετίζει τον προτεινόμενο κανονισμό και τη θέσπιση πλαισίου για την πρόσβαση σε δεδομένα που προέρχονται από πηγές του ιδιωτικού τομέα και για τη χρήση τους, το οποίο περιλαμβάνει απαιτήσεις σχετικά με την κοινοχρησία δεδομένων, τη διαφάνεια και την προστασία του απορρήτου.
- 1.2 Η ΕΚΤ χαιρετίζει το γεγονός ότι η Επιτροπή σκοπεύει να προβεί σε αξιολόγηση του προτεινόμενου κανονισμού δύο έτη μετά την ημερομηνία έναρξης εφαρμογής του ⁽³⁾. Η αξιολόγηση θα πρέπει να καλύπτει την αποτελεσματικότητα και την αποδοτικότητα του τεχνικού πλαισίου και των διαδικασιών που έχουν θεσπιστεί με σκοπό τη συμμόρφωση με τον προτεινόμενο κανονισμό.
- 1.3 Ο προτεινόμενος κανονισμός αποτελεί οριζόντιο κανονισμό ο οποίος θεσπίζει βασικούς κανόνες που θα εφαρμόζονται σε όλους τους τομείς και με τον οποίο θα πρέπει να ευθυγραμμιστεί, κατ' αρχάς, η μελλοντική τομεακή νομοθεσία, συμπεριλαμβανομένης της νομοθεσίας που εμπίπτει στο πεδίο αρμοδιοτήτων της ΕΚΤ, όπως η οδηγία (ΕΕ) 2015/2366 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ⁽⁴⁾ (εφεξής η «PSD2»). Είναι σημαντικό να ληφθεί υπόψη η γνώμη της ΕΚΤ

⁽¹⁾ COM(2022) 68 final.

⁽²⁾ COM(2020) 66 final.

⁽³⁾ Βλέπε άρθρο 41 του προτεινόμενου κανονισμού.

⁽⁴⁾ Οδηγία (ΕΕ) 2015/2366 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 25ης Νοεμβρίου 2015, σχετικά με υπηρεσίες πληρωμών στην εσωτερική αγορά, την τροποποίηση των οδηγιών 2002/65/ΕΚ, 2009/110/ΕΚ και 2013/36/ΕΕ και του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1093/2010 και την κατάργηση της οδηγίας 2007/64/ΕΚ (ΕΕ L 337 της 23.12.2015, σ. 35).

σχετικά με τον εν λόγω οριζόντιο κανονισμό, καθώς ενδέχεται να έχει επιπτώσεις στην τομεακή νομοθεσία σχετικά με την οποία η ΕΚΤ μπορεί να εκδώσει περαιτέρω γνώμες στο πλαίσιο τροποποίησης της εν λόγω νομοθεσίας.

- 1.4 Ενδέχεται να απαιτηθεί περαιτέρω νομοθεσία για τη θέσπιση λεπτομερέστερων κανόνων σε σχέση με αυτούς που περιέχονται στον προτεινόμενο κανονισμό, προκειμένου να επιτραπεί στην ΕΚΤ η πρόσβαση στα δεδομένα που είναι απαραίτητα για την εκτέλεση των καθηκόντων της. Η ΕΚΤ ενδέχεται να χρειαστεί να εκδώσει περαιτέρω γνώμες για οποιαδήποτε τέτοια νομοθεσία.
- 1.5 Εναπόκειται στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή και στους νομοθέτες της Ένωσης να αξιολογήσουν τη συμμόρφωση του προτεινόμενου κανονισμού με τους κανόνες προστασίας δεδομένων της Ένωσης.

2. Ειδικές παρατηρήσεις

2.1 Πεδίο εφαρμογής του προτεινόμενου κανονισμού

2.1.1 Ο προτεινόμενος κανονισμός αποσκοπεί στη ρύθμιση και τη διευκόλυνση τόσο της πρόσβασης σε δεδομένα που λαμβάνονται ή παράγονται από τη χρήση προϊόντων ή συναφών υπηρεσιών, όσο και της χρήσης τους. Ως «προϊόν» ορίζεται το ενσώματο, κινητό είδος, ακόμη κι όταν είναι ενσωματωμένο σε ακίνητο είδος, το οποίο λαμβάνει, παράγει ή συλλέγει δεδομένα σχετικά με τη χρήση ή το περιβάλλον του και είναι σε θέση να μεταδίδει δεδομένα μέσω δημόσια διαθέσιμης υπηρεσίας ηλεκτρονικών επικοινωνιών, η πρωταρχική δε λειτουργία του δεν είναι η αποθήκευση και επεξεργασία δεδομένων ⁽³⁾. Ο ευρύς αυτός ορισμός, ο οποίος φαίνεται να συνάδει με τον σκοπό του προτεινόμενου κανονισμού για αύξηση της αξίας των δεδομένων για τους καταναλωτές, τις επιχειρήσεις και την κοινωνία ⁽⁴⁾, ενδέχεται να συμπεριλαμβάνει ορισμένα είδη δεδομένων, όπως αυτά που παράγονται από τον δημόσιο τομέα. Το πεδίο εφαρμογής του προτεινόμενου κανονισμού θα πρέπει να αποσαφηνιστεί προκειμένου να εξαιρεθούν ορισμένα είδη δεδομένων, όπως τα δεδομένα που παράγονται από τον δημόσιο τομέα.

2.1.2 Στο πλαίσιο των χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών η ΕΚΤ συνιστά να διευκρινιστεί ποια προϊόντα θα μπορούσε να καλύπτει ο σχετικός ορισμός του προτεινόμενου κανονισμού. Χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες ή συναφή προϊόντα, όπως λογαριασμοί πληρωμών, κάρτες πληρωμών και εφαρμογές στο smartphone χρήστη, θα μπορούσαν ενδεχομένως να καλύπτονται από τους ορισμούς των εννοιών «προϊόν» και «συναφής υπηρεσία» που περιέχονται στον προτεινόμενο κανονισμό. Επιπλέον, η αιτιολογική έκθεση του προτεινόμενου κανονισμού αναφέρεται στην PSD2 ως παράδειγμα τομεακής νομοθεσίας σχετικά με την πρόσβαση σε δεδομένα. Η PSD2 αφορά την πρόσβαση σε λογαριασμούς πληρωμών που είναι προσβάσιμοι ηλεκτρονικά. Δεν είναι σαφές εάν οι συγκεκριμένοι λογαριασμοί πληρωμών θεωρούνται προϊόντα κατά τον ορισμό του προτεινόμενου κανονισμού. Η ΕΚΤ επιθυμεί να τονίσει τη συνθετικότητα και ποικιλομορφία των πραγματικών συνθηκών στον τομέα των υπηρεσιών και των μέσων πληρωμών και ότι ο προτεινόμενος κανονισμός δεν πρέπει να δημιουργεί απρόβλεπτους περιορισμούς και περιπλοκές στον εν λόγω τομέα. Μόνο προϊόντα που βρίσκονται στην κατοχή του χρήστη θα πρέπει να εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του προτεινόμενου κανονισμού.

2.2 Τυποποίηση

2.2.1 Ο προτεινόμενος κανονισμός δεν αφορά την τεχνική εφαρμογή του νομικού πλαισίου για την πρόσβαση σε δεδομένα και τη χρήση τους. Η ανάλυση των απαντήσεων στη δημόσια διαβούλευση σχετικά με τον προτεινόμενο κανονισμό κατέδειξε ότι, σε διεπιχειρησιακό πλαίσιο, το 69 % των ερωτηθέντων που αντιμετώπισαν δυσκολίες εντόπισαν εμπόδια τεχνικής φύσης (μορφοτύπους, έλλειψη προτύπων). Ένα από τα διδάγματα που αντλήθηκαν από την εφαρμογή της PSD2, η οποία επίσης επιτρέπει την πρόσβαση σε ορισμένα είδη πληροφοριών για πράξεις πληρωμών και λογαριασμούς πληρωμών υπό προϋποθέσεις, είναι ότι η τεχνική εφαρμογή προκαλεί καθυστέρηση στην επίτευξη των στόχων της PSD2. Προκειμένου να αρθούν τα εμπόδια στην αλλαγή υπηρεσιών επεξεργασίας δεδομένων, ο προτεινόμενος κανονισμός θα πρέπει να απαιτήσει από τους ευρωπαϊκούς φορείς τυποποίησης να αναπτύξουν τα απαραίτητα πρότυπα και να διευρύνουν τις προδιαγραφές διαλειτουργικότητας. Επιπλέον, ο προτεινόμενος κανονισμός απαιτεί από την Επιτροπή να εκδώσει κοινές προδιαγραφές σε τομείς στους οποίους δεν υπάρχουν εναρμονισμένα ή επαρκή πρότυπα, ώστε να ενισχυθεί περαιτέρω η διαλειτουργικότητα για τους κοινούς ευρωπαϊκούς χώρους δεδομένων, τις διεπαφές προγραμματισμού εφαρμογών («APIs»), τους παρόχους υπηρεσιών επεξεργασίας δεδομένων, την αλλαγή υπολογιστικού νέφους και τις έξυπνες συμβάσεις. Η δυσκολία των μελλοντικών εργασιών και ο αριθμός των ετών που απαιτούνται για την ολοκλήρωσή τους δεν θα πρέπει να υποτιμάται.

2.2.2 Εάν η τυποποίηση των δεδομένων δεν επιτευχθεί με τον προτεινόμενο κανονισμό, η χρησιμότητα των δεδομένων σε περιπτώσεις εξαιρετικής ανάγκης ενδέχεται να είναι δύσκολο να εκτιμηθεί. Επίσης, τα μη τυποποιημένα δεδομένα ενδέχεται να μην μπορούν να χρησιμοποιηθούν για σκοπούς λήψης αποφάσεων.

⁽³⁾ Βλέπε άρθρο 2 σημείο 2) του προτεινόμενου κανονισμού.

⁽⁴⁾ Βλέπε αιτιολογική σκέψη 1 του προτεινόμενου κανονισμού.

2.3 Πρόσβαση σε δεδομένα και χρήση τους από την ΕΚΤ

2.3.1 Η παροχή της δυνατότητας στον δημόσιο τομέα να έχει πρόσβαση και να χρησιμοποιεί δεδομένα που βρίσκονται στην κατοχή ιδιωτών για ορισμένους σκοπούς δημόσιου συμφέροντος έχει σημαντικά οφέλη. Ειδικότερα, κατά την εκτέλεση των καθηκόντων νομισματικής πολιτικής του το Ευρωσύστημα χρησιμοποιεί εκτεταμένα επίσημες στατιστικές που παράγονται από την ΕΚΤ, τα μέλη του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών (ΕΣΚΤ) και το ευρωπαϊκό στατιστικό σύστημα (ΕΣΣ), καθώς και ανεπίσημες και μη παραδοσιακές πηγές δεδομένων. Οι μη παραδοσιακές πηγές δεδομένων ενδέχεται να περιλαμβάνουν δείκτες κινητικότητας πληθυσμού υψηλής συχνότητας που βασίζονται σε δεδομένα φορέων εκμετάλλευσης δικτύων κινητής τηλεφωνίας, οι οποίοι μπορούν, για παράδειγμα, να χρησιμοποιηθούν για την επαλήθευση των επιπτώσεων που έχουν οι περιορισμοί κινητικότητας στο πλαίσιο πανδημίας ή πολέμου, οι δείκτες τιμών καταναλωτή που βασίζονται σε σάρωση δεδομένων από τις κυριότερες επιχειρήσεις λιανικού εμπορίου και τα στατιστικά στοιχεία για την κατανάλωση των νοικοκυριών ή των εθνικών λογαριασμών που υποστηρίζονται από δεδομένα χρηματοοικονομικών συναλλαγών, όπως εντολές αγορών, τιμολόγια, χρεώσεις καρτών και εγγραφές στοιχείων συναλλαγών. Επιπλέον, η ψηφιοποίηση και η διαχείριση κρίσεων κατά τα τελευταία έτη ενίσχυσαν την ανάγκη χρήσης μη τυποποιημένων δεδομένων από τα όργανα λήψης αποφάσεων της ΕΚΤ, ιδίως κατά τη λήψη αποφάσεων: 1) σε καταστάσεις έκτακτης ανάγκης και κρίσεων κατά την εκτέλεση των καθηκόντων νομισματικής πολιτικής της· και 2) για στατιστικούς σκοπούς, προκειμένου να ελεγχθεί η ποιότητα των μη τυποποιημένων δεδομένων πριν από τη θέσπιση ή τροποποίηση νομικών πράξεων που αφορούν τη συλλογή στατιστικών πληροφοριών ή τη χρησιμότητά τους σε καταστάσεις έκτακτης ανάγκης ή κρίσεων.

2.3.2 Για τους λόγους αυτούς η ΕΚΤ θεωρεί ότι η πρόσβαση που παρέχεται στην ίδια και τις ΕθνΚΤ θα πρέπει να είναι ευρύτερη από την προβλεπόμενη στον προτεινόμενο κανονισμό. Θα πρέπει να επιτρέπεται στα μέλη του ΕΣΚΤ να έχουν πρόσβαση σε δεδομένα που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του προτεινόμενου κανονισμού και να τα χρησιμοποιούν, όχι μόνον όταν προκύπτει εξαιρετική ανάγκη χρήσης των δεδομένων για την εκτέλεση των καθηκόντων του ΕΣΚΤ, αλλά και για στατιστικούς σκοπούς, εφόσον αυτό θα διευκολύνει την ΕΚΤ κατά τη συλλογή επίσημων στατιστικών με τη συνδρομή των ΕθνΚΤ. Αυτό, με τη σειρά του, θα διευκολύνει την ΕΚΤ κατά τη συμβολή της στην εναρμόνιση των κανόνων και των πρακτικών που διέπουν τη συλλογή, κατάρτιση και διάδοση στατιστικών στους τομείς αρμοδιοτήτων της. Η δυνατότητα υποβολής αιτημάτων χορήγησης δεδομένων για στατιστικούς σκοπούς θα είναι πολύ επωφελής για τους τελικούς χρήστες, καθώς θα επιτρέψει την ανάλυση των δεδομένων για τον εντοπισμό τάσεων/μοτίβων και την εξοικονόμηση χρόνου πριν από την έκδοση κανονισμών, ενώ θα διευκολύνει επίσης την ανάλυση των αναγκών του ΕΣΚΤ σε δεδομένα όσον αφορά καταστάσεις έκτακτης ανάγκης και κρίσεων. Ενόψει τούτου έχει μέγιστη σημασία η ευρύτερη πρόσβαση να διέπεται από εγγυήσεις που θα διασφαλίζουν ότι η πρόσβαση σε δεδομένα και η χρήση τους θα πραγματοποιούνται αποκλειστικά στην έκταση και στο επίπεδο των λεπτομερειών που απαιτεί η εκπλήρωση των θεσμοθετημένων καθηκόντων, όπως η ανάπτυξη, παραγωγή και διάδοση επίσημων στατιστικών, και ότι τα θεσμικά όργανα της Ένωσης και οι φορείς του δημόσιου τομέα θα εφαρμόζουν όλα τα απαραίτητα ρυθμιστικά, διοικητικά, τεχνικά και οργανωτικά μέτρα για να διασφαλίσουν την προστασία των δεδομένων.

2.3.3 Επιπλέον, μολονότι τα δεδομένα που διατίθενται για την αντιμετώπιση κατάστασης έκτακτης ανάγκης σε τομείς δημόσιου συμφέροντος πρέπει να παρέχονται δωρεάν, για τα δεδομένα που τίθενται στη διάθεση θεσμικών και λοιπών οργάνων ή οργανισμών της Ένωσης και φορέων του δημόσιου τομέα σε άλλες περιπτώσεις, οι κάτοχοι των δεδομένων μπορούν να ζητούν αποζημίωση. Η αποζημίωση δεν θα πρέπει να υπερβαίνει τις τεχνικές και οργανωτικές δαπάνες που πραγματοποιούνται κατά την παροχή των δεδομένων, δηλαδή τις δαπάνες ανωνυμοποίησης και τεχνικής προσαρμογής χωρίς την επιβολή εύλογου περιθωρίου. Τα θεσμικά όργανα της Ένωσης δεν θα πρέπει να επιβαρύνονται με αδικαιολόγητες δαπάνες όταν αποκτούν πρόσβαση σε δεδομένα που βρίσκονται στην κατοχή ιδιωτών. Δεδομένου ότι αναγνωρίζεται το γεγονός ότι κάθε αίτημα χορήγησης πληροφοριών εξυπηρετεί το δημόσιο συμφέρον, τα δεδομένα θα πρέπει να διατίθενται έναντι τιμήματος και χωρίς την επιβολή «εύλογου περιθωρίου», ιδίως σε περιπτώσεις που το εύλογο περιθώριο χρεώνεται πολλαπλά για τα ίδια δεδομένα ή όταν λόγω περιορισμένων πόρων η επιβολή εύλογου περιθωρίου μπορεί στην πράξη να καταστήσει αδύνατη τη λήψη δεδομένων.

2.4 Χρήση δεδομένων που παράγονται από θεσμικά όργανα της Ένωσης για στατιστικούς σκοπούς

2.4.1 Ο προτεινόμενος κανονισμός⁽⁷⁾ επιτρέπει στους φορείς του δημόσιου τομέα ή στα θεσμικά και λοιπά όργανα ή οργανισμούς της Ένωσης να κοινοποιούν δεδομένα που λαμβάνουν σε φυσικά πρόσωπα ή οργανισμούς με σκοπό τη διεξαγωγή επιστημονικής έρευνας ή ανάλυσης συμβατής με τον σκοπό για τον οποίο ζητήθηκαν τα δεδομένα, ή σε εθνικές στατιστικές υπηρεσίες και την Eurostat για την κατάρτιση επίσημων στατιστικών. Οι αιτιολογικές σκέψεις του προτεινόμενου κανονισμού⁽⁸⁾ επεκτείνουν το εν λόγω δικαίωμα διευκρινίζοντας ότι εξαιρετική ανάγκη μπορεί επίσης να προκύψει σε σχέση με την έγκαιρη κατάρτιση επίσημων στατιστικών εάν τα στοιχεία δεν είναι διαθέσιμα με άλλον τρόπο ή εάν ο φόρτος για τους συμμετέχοντες στις στατιστικές μειωθεί σημαντικά.

⁽⁷⁾ Βλέπε άρθρο 21 του προτεινόμενου κανονισμού.

⁽⁸⁾ Βλέπε αιτιολογική σκέψη 58 του προτεινόμενου κανονισμού.

2.4.2 Ο προτεινόμενος κανονισμός θα πρέπει να τροποποιηθεί προκειμένου η ΕΚΤ και άλλα μέλη του ΕΣΚΤ να έχουν τη δυνατότητα να χρησιμοποιούν συγκεκριμένα δεδομένα που ενδέχεται να λαμβάνουν σύμφωνα με τον προτεινόμενο κανονισμό για την κατάρτιση επίσημων στατιστικών, όπως έχουν τη δυνατότητα η Eurostat και άλλα μέλη του ΕΣΣ. Το ΕΣΚΤ και το ΕΣΣ αποτελούν τους δύο πυλώνες των ευρωπαϊκών στατιστικών, καθώς αναπτύσσουν, παράγουν και διαδίδουν από κοινού ευρωπαϊκές στατιστικές εντός της αντίστοιχης σφαίρας των αρμοδιοτήτων τους, ενώ κατά την παραγωγή ευρωπαϊκών στατιστικών συνεργάζονται στενά μεταξύ τους προκειμένου να ελαχιστοποιηθεί ο φόρτος εργασίας όσον αφορά την παροχή στοιχείων και να εξασφαλιστεί η απαραίτητη συνοχή⁽⁹⁾ σύμφωνα με τις στατιστικές αρχές, μεταξύ άλλων σύμφωνα με την αρχή της υψηλής ποιότητας των αποτελεσμάτων. Στο μέτρο που η Eurostat και άλλα μέλη του ΕΣΣ έχουν το δικαίωμα να χρησιμοποιούν τα δεδομένα που λαμβάνονται σύμφωνα με τον προτεινόμενο κανονισμό κατά την κατάρτιση επίσημων στατιστικών, το εν λόγω δικαίωμα θα πρέπει, τηρουμένων των αναλογιών, να χορηγηθεί στο ΕΣΚΤ. Επιπλέον, ο προτεινόμενος κανονισμός θα πρέπει να επιτρέπει στην ΕΚΤ και σε άλλα μέλη του ΕΣΚΤ να λαμβάνουν τις πληροφορίες που έχει στη διάθεσή της η Eurostat, όπου απαιτείται για την ανάλυση των καθηκόντων της ΕΚΤ σε περίπτωση που η Eurostat λαμβάνει τα εν λόγω δεδομένα για στατιστικούς σκοπούς. Στο πλαίσιο αυτό, θα ήταν χρήσιμο να τροποποιηθεί ο προτεινόμενος κανονισμός, περιλαμβάνοντας ορισμό της έννοιας «επίσημες στατιστικές», η οποία χρησιμοποιείται, αλλά δεν ορίζεται στις διατάξεις του.

2.5 Κατάσταση έκτακτης ανάγκης σε τομείς δημόσιου συμφέροντος

2.5.1 Ο προτεινόμενος κανονισμός⁽¹⁰⁾ ορίζει ότι για τον φορέα του δημόσιου τομέα ή για κάθε θεσμικό και λοιπό όργανο ή οργανισμό της Ένωσης υφίσταται εξαιρετική ανάγκη χρήσης δεδομένων που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του προτεινόμενου κανονισμού όταν, μεταξύ άλλων, τα ζητούμενα δεδομένα είναι: α) αναγκαία για την αντιμετώπιση κατάστασης έκτακτης ανάγκης σε τομείς δημόσιου συμφέροντος· ή β) περιορισμένα ως προς τη διάρκεια και το πεδίο εφαρμογής, και είναι αναγκαία για την πρόληψη κατάστασης έκτακτης ανάγκης σε τομείς δημόσιου συμφέροντος ή για τη διευκόλυνση της ανάκαμψης από κατάσταση έκτακτης ανάγκης σε τομείς δημόσιου συμφέροντος. Ως «κατάσταση έκτακτης ανάγκης σε τομείς δημόσιου συμφέροντος» ορίζεται η εξαιρετική κατάσταση που επηρεάζει αρνητικά τον πληθυσμό της Ένωσης, ενός κράτους μέλους ή μέρους αυτού, με κίνδυνο σοβαρών και διαρκών επιπτώσεων στις συνθήκες διαβίωσης ή στην οικονομική σταθερότητα, ή με κίνδυνο σημαντικής υποβάθμισης των οικονομικών περιουσιακών στοιχείων στην Ένωση ή στο οικείο κράτος μέλος. Στις αιτιολογικές σκέψεις του προτεινόμενου κανονισμού⁽¹¹⁾ διευκρινίζεται ότι η έννοια αυτή μπορεί να καλύψει καταστάσεις έκτακτης ανάγκης στον τομέα της δημόσιας υγείας, καταστάσεις έκτακτης ανάγκης που προκύπτουν από την υποβάθμιση του περιβάλλοντος και μείζονες φυσικές καταστροφές, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που επιδεινώνονται από την κλιματική αλλαγή, καθώς και ανθρωπογενείς μείζονες καταστροφές, όπως σοβαρά περιστατικά κυβερνοασφάλειας.

2.5.2 Ενδέχεται επίσης να υπάρξουν εξαιρετικές καταστάσεις που επηρεάζουν αρνητικά τον πληθυσμό της Ένωσης ή ενός κράτους μέλους, με κίνδυνο σοβαρών και διαρκών επιπτώσεων όχι μόνο στην οικονομία, αλλά και στη χρηματοπιστωτική σταθερότητα. Οι καταστάσεις αυτές μπορεί να περιλαμβάνουν καταστάσεις έκτακτης ανάγκης στο τραπεζικό σύστημα και στις χρηματοπιστωτικές αγορές και, εν γένει, στο χρηματοπιστωτικό σύστημα, όπως αποδείχθηκε πρόσφατα από την πανδημία COVID-19 και τον πόλεμο στην Ουκρανία. Κατά συνέπεια, η ΕΚΤ συνιστά να επεκταθεί ο ορισμός της «κατάστασης έκτακτης ανάγκης σε τομείς δημόσιου συμφέροντος» σε καταστάσεις που ενδέχεται να έχουν αντίκτυπο στη σταθερότητα του χρηματοπιστωτικού συστήματος στην Ένωση ή στο οικείο κράτος μέλος.

2.6 Διαλειτουργικότητα

2.6.1 Η ΕΚΤ χαιρετίζει την έμφαση και τη σημασία που αποδίδει ο προτεινόμενος κανονισμός στη διαλειτουργικότητα⁽¹²⁾ και το γεγονός ότι αυτός απονέμει στην Επιτροπή εξουσίες θέσπισης προδιαγραφών διαλειτουργικότητας προς διασφάλιση της διαλειτουργικότητας των κοινών ευρωπαϊκών χώρων δεδομένων⁽¹³⁾. Οι φορείς που καθορίζουν επί του παρόντος τα ευρωπαϊκά πρότυπα θα μπορούσαν, παράλληλα με την Επιτροπή ή αντ' αυτής, να καταρτίσουν ή να θεσπίσουν εναρμονισμένα πρότυπα σχετικά με τις βασικές απαιτήσεις πρόσβασης σε δεδομένα, φορητότητας και διαλειτουργικότητας αυτών, στο μέτρο του δυνατού.

⁽⁹⁾ Άρθρο 2α του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 2533/98 του Συμβουλίου, της 23ης Νοεμβρίου 1998, σχετικά με τη συλλογή στατιστικών πληροφοριών από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΕ L 318 της 27.11.1998, σ. 8) και άρθρο 9 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 223/2009 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Μαρτίου 2009, σχετικά με τις ευρωπαϊκές στατιστικές και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ, Ευρατόμ) αριθ. 1101/2008 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τη διαβίβαση στη Στατιστική Υπηρεσία των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων πληροφοριών που καλύπτονται από το στατιστικό απόρρητο, του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 322/97 του Συμβουλίου σχετικά με τις κοινοτικές στατιστικές και της απόφασης 89/382/ΕΟΚ, Ευρατόμ του Συμβουλίου για τη σύσταση επιτροπής του στατιστικού προγράμματος των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (ΕΕ L 87 της 31.3.2009, σ. 164).

⁽¹⁰⁾ Βλέπε άρθρο 15 του προτεινόμενου κανονισμού.

⁽¹¹⁾ Βλέπε αιτιολογική σκέψη 57 του προτεινόμενου κανονισμού.

⁽¹²⁾ Βλέπε κεφάλαιο VIII του προτεινόμενου κανονισμού.

⁽¹³⁾ Βλέπε άρθρο 28 παράγραφος 26 του προτεινόμενου κανονισμού.

2.6.2 Επιπλέον, μολονότι ο προτεινόμενος κανονισμός ορίζει την έννοια «διαλειτουργικότητα» ⁽¹⁴⁾, δεν ορίζει την έννοια «χώρος δεδομένων», η οποία αναφέρεται στον ορισμό της έννοιας «διαλειτουργικότητα». Ομοίως, ο προτεινόμενος κανονισμός δεν προσδιορίζει τι είναι οι «φορείς εκμετάλλευσης χώρων δεδομένων» ⁽¹⁵⁾. Αμφότερες οι έννοιες θα πρέπει να ορίζονται σαφώς για λόγους ασφάλειας δικαίου.

2.7 Επιπλέον παρατηρήσεις

Στον προτεινόμενο κανονισμό ως «χρήστης» ορίζεται το φυσικό ή νομικό πρόσωπο που έχει στην κυριότητά του, ενοικιάζει ή μισθώνει ένα προϊόν ή λαμβάνει υπηρεσίες ⁽¹⁶⁾. Η ΕΚΤ αντιλαμβάνεται ότι ο όρος «υπηρεσίες» στον ορισμό της έννοιας «χρήστης» αποσκοπεί στο να αποτυπώσει επίσης τη λήψη συναφούς υπηρεσίας, δεδομένου ότι, διαφορετικά, δεν είναι σαφές τι αφορά η αναφερόμενη στον ορισμό υπηρεσία. Η ΕΚΤ σημειώνει ότι υπάρχει ασυνέπεια μεταξύ του ορισμού και της περιγραφής που περιέχεται στην αιτιολογική σκέψη 20 του προτεινόμενου κανονισμού ⁽¹⁷⁾, γεγονός που συνεπάγεται ότι επιτρέπεται στους χρήστες η πρόσβαση στα δεδομένα που παράγουν. Μολονότι αυτό μπορεί να είναι σαφές όταν υπάρχει ένας μόνο χρήστης, δεν είναι σαφές τι συμβαίνει όταν περισσότερα του ενός πρόσωπα ή οντότητες κατέχουν ένα προϊόν ή είναι συμβαλλόμενα μέρη σε συμφωνία χρηματοδοτικής μίσθωσης ή ενοικίασης, όπως γίνεται δεκτό στην ίδια αιτιολογική σκέψη. Σε τέτοιες περιπτώσεις, τα πρόσωπα ή οι οντότητες που κατέχουν το προϊόν ενδέχεται να μην είναι τα πρόσωπα ή οι οντότητες που παράγουν δεδομένα μέσω της χρήσης του. Ο προτεινόμενος κανονισμός θα πρέπει να διευκρινίζει ότι σε τέτοιες περιπτώσεις, τα πρόσωπα ή οι οντότητες που κατέχουν ένα προϊόν μπορούν να έχουν πρόσβαση στα δεδομένα που παράγονται μέσω της χρήσης του.

Στις περιπτώσεις που η ΕΚΤ συνιστά την τροποποίηση του προτεινόμενου κανονισμού, συγκεκριμένες προτάσεις διατύπωσης περιλαμβάνονται σε τεχνικό κείμενο εργασίας και συνοδεύονται από τη σχετική αιτιολογία. Το τεχνικό κείμενο εργασίας διατίθεται στην αγγλική γλώσσα στον δικτυακό τόπο EUR-Lex.

Φρανκφούρτη, 5 Σεπτεμβρίου 2022.

Η Πρόεδρος της ΕΚΤ
Christine LAGARDE

⁽¹⁴⁾ Βλέπε άρθρο 2 σημείο 19) του προτεινόμενου κανονισμού.

⁽¹⁵⁾ Βλέπε άρθρο 28 του προτεινόμενου κανονισμού.

⁽¹⁶⁾ Βλέπε άρθρο 2 σημείο 5) του προτεινόμενου κανονισμού.

⁽¹⁷⁾ Βλέπε αιτιολογική σκέψη 20 του προτεινόμενου κανονισμού.